

20 september 2023

SAMMANTRÄDESPROTOKOLL
Miljö- och stadsbyggnadsnämnden

MSN 2023-00092

§ 173

Ta hand om och bevara kulturhistoriska byggnader i Nacka

Motion den 15 maj 2023 av Henrik Unosson (S) m.fl.

Beslut

Miljö- och stadsbyggnadsnämnden föreslår kommunfullmäktige fatta följande beslut.

Kommunfullmäktige noterar att det redan pågår ett arbete som uppfyller intentionerna bakom förslagen i motionen. Motionen är med detta färdigbehandlad.

Miljö- och stadsbyggnadsnämnden beslutar för egen del att paragrafen justeras omedelbart.

Sammanfattning av ärendet

Motionärerna lyfter fram problemet att ägare av kulturhistoriskt värdefulla byggnader i Nacka låter sina byggnader förfalla för att sedan kunna riva och bygga nytt. Motionärerna vill därför att kommunen genomför ett arbete med att ta reda på hur det står till med bebyggelsen i Nacka för att kunna agera i ett tidigt skede samt att kommunen behöver upprätta en plan på hur problemen hanteras redan i ett tidigt skede.

Planenheten bedömer att det redan pågår ett arbete som uppfyller intentionerna bakom förslagen i motionen. Genom uppdatering och komplettering av kulturmiljöprogrammet och de nya kulturmiljöutredningar som görs i samband med framtagning av detaljplaner blir kommunens arbete med att skydda och hantera kulturvärden mer träffsäkert och effektivt. Planenhetens arbete med omoderna detaljplaner ökar kunskapen om kulturmiljövärdena i större områden där kunskapsnivån idag är bristfällig. Bygglovenheten arbetar redan idag mycket i tidiga skeden, proaktivt, med rådgivning, information samt vägledning genom Stadsbyggnadsservice, och rådgivning ges också av kommunantikvarien.

Det uppdaterade kulturmiljöprogrammet kommer att bli en del av den nya digitala översiktsplanen vilket möjliggör bättre och djupare information till fastighetsägare och Nackabor om kulturmiljövärden och hur de kan hanteras för att värdena ska bevaras. Den mer tillgängliga informationen gör att det blir enklare för fastighetsägarna att ”göra rätt” från början.

Handlingar i ärendet

Tjänsteskrivelse den 1 september 2023

Motion ”Ta hand om och bevara kulturhistoriska byggnader i Nacka”

Ordförandes signatur	Justerandes signatur	Utdragsbestyrkande
----------------------	----------------------	--------------------

Yrkanden

Henrik Unosson (S) yrkade, med instämmande från Rolf Wasteson (V) och Lina Olsson (NL), bifall till förslag till beslut i motionen.

Johan Krogh (C) yrkade, med instämmande från Magnus Sjöqvist (M), bifall till enhetens förslag till beslut.

Beslutsgång

Ordföranden ställde Henrik Unossons bifall till förslaget i motionen mot sitt eget yrkande och fann att nämnden biföll enhetens förslag till beslut.

Votering begärdes och verkställdes.

Ordföranden ställde enhetens förslag till beslut mot förslaget till beslut i motionen.

Med 7 röster mot 6 fann ordföranden att nämnden beslutade i enlighet med enhetens förslag till beslut.

Reservationer

Lina Olsson (NL) reserverade sig mot beslutet med följande motivering:

”Det finns många kulturhistoriska byggnader i Nacka som tillåts förfalla i stället för att underhållas och varsamt renoveras. Det är viktigt att informationen i såväl äldre som nya kulturmiljöutredningar från kommunen och Länsstyrelsen tillvaratas och beaktas vid planläggning och i andra beslut. Nackalistan är för att bevara Nackas kulturarv. Vi stödjer därmed motionen.”

Henrik Unosson (S) med instämmande från Rolf Wasteson (V) reserverade sig mot beslutet med följande motivering:

”Nacka har med sin närhet till huvudstaden ett förhållandevis stort antal kulturfastigheter som utgör en ovärderlig kulturmiljö. Vi socialdemokrater anser att dessa skall överlämnas intakta till kommande generationer. Alla delar inte vårt engagemang att bevara våra kulturfastigheter. Därför pekar vi i motionen på exempel där fastighetsägare låtit kulturfastigheter förfalla för att därefter kunna riva och bygga nytt. När kulturfastigheter har rivits går de aldrig att ersättas. Som ett exempel pekar vi i motionen på Kummelnäs gård. Det finns fler sådana exempel.

Det är utomordentligt bra att uppdatering och komplettering av kulturmiljöprogrammet – enligt beskrivningen i underlaget till beslut - kommer att ge bättre information och rådgivning till de fastighetsägare som enligt samhällets intentioner vill vårda och bevara våra kulturvärden. Det är också bra att nya kulturmiljöutredningar gör det mer träffsäkert och effektivt att skydda och hantera kulturvärden vid framtagning av detaljplaner. Liksom att arbetet med omoderna detaljplaner ökar kunskap om kulturvärdena, att arbeta proaktivt med rådgivning, information och vägledning i tidiga skeden eller att kommunantikvarien

Ordförandes signatur	Justerandes signatur	Utdragsbestyrkande
----------------------	----------------------	--------------------

20 september 2023

SAMMANTRÄDESPROTOKOLL
Miljö- och stadsbyggnadsnämnden

arbetar med rådgivning. Förhoppningsvis blir det genom dessa åtgärder enklare för fastighetsägare att ”göra rätt.”

Men motionen handlar inte om fastighetsägare som vill göra rätt. Den handlar om dem som av olika skäl har andra avsikter än att göra rätt: bevara vårt kulturarv. Motionen handlar om att det finns fastighetsägare som har avsikter att kringgå regelverk, uppenbarligen är fullt möjligt. Vi beskriver det i motionen som att ”kommunen ingriper först när det gått för långt och är för sent.” Att Nacka kommun arbetar med proaktiv rådgivning, information och vägledning i tidiga skeden i samband med framtagning av detaljplaner o s v kommer inte att hindra att kulturfastigheter fortsatt vansköts och rivs. Nacka kommun kan och måste göra bättre.

Vi reserverar oss därför mot beslutet att motionen ska anses vara besvarad och upprepar vårt yrkande att:

- Nacka kommun tar fram underlag och dokumentation på byggnader som är värdefulla ur ett kulturhistoriskt perspektiv
- Nacka kommun tar fram underlag på de fastigheter i kommunen som inte tas om hand eller är i dåligt skick
- Nacka kommun verkar för att byggnader inom kommunen förhindras från att förfalla med de verktyg och resurser som finns tillhanda

Utöver vår reservation och våra yrkanden vill vi fästa uppmärksamhet på att det i underlaget till beslut i det aktuella ärendet förs fram att Nacka kommun idag har flera underlag och dokumentationer på byggnader som är värdefulla ur ett kulturhistoriskt perspektiv och som används aktivt av enheterna inom miljö- och stadsbyggnadsnämndens ansvarsområde. Vi socialdemokrater föreslår att Miljö- och Stadsbyggnadsnämnden i enlighet med våra yrkanden snarast presenterar dessa för Miljö- och Stadsbyggnadsnämnden som en inledning på ett mer aktivt arbete med att våra kulturfastigheter tas om hand och bevaras.”

Protokollsanteckning

Magnus Sjöqvist (M), Johan Krogh (C), Birgitta Berggren Hedin (L), Johan Hiller (M), Anna Carlsson (C) och Oskar Rosell (M) lät gemensamt anteckna följande:

”Motionen adresserar en angelägen fråga rörande underhåll av kulturhistoriska byggnader i Nacka. Nämnden har de senaste mandatperioderna haft ett antal ärenden som rör just bristande underhåll. Ett av de mer långdragna ärenden rör Igelboda stationshus som tidigare lyfts fram i det kulturhistoriska programmet såsom särskilt skyddsvärt men där fastighetsägaren, Region Stockholm, inte hörsammat de beslut nämnden fattat.

Ordförandes signatur	Justerandes signatur	Utdragsbestyrkande
----------------------	----------------------	--------------------

20 september 2023

SAMMANTRÄDESPROTOKOLL
Miljö- och stadsbyggnadsnämnden

I tillägg till de åtgärder som tjänsteskrivelsen beskriver finns det anledning att också peka på föråldrade detaljplanebestämmelser som i praktiken leder till att byggnaden inte används och därmed över tid förfaller. Dessa problem kan med fördel adresseras i samband med de förnyelser av detaljplaner som fortlöpande pågår.

I dagens sammanträde finns ett sådant ärende där en kulturhistorisk byggnad, Villa Gadelius från 1896, kommer att få en ny detaljplanebestämmelse som därigenom möjliggör en nödvändig upprustning och fortsatt användning. Man kan på goda grunder anta att utan en sådan förändring så skulle denna byggnad, över tid, förfalla till en sådan nivå att vi skulle gå miste om ett mycket värdefullt inslag i vår gemensamma miljö.”

Johan Westerlund (MP) lät anteckna följande för Miljöpartiet:

”Utan förändring sker ingen utveckling, men när vi förtätar och bygger nytt är det viktigt att värna värdefull kulturhistoria i olika områden i Nacka. Vi är ingenting utan vår historia så att ta tillvara och minnas det som en gång fanns ger både mervärde och karaktär åt en plats. När vi nu förtätar och bygger stad är det viktigt att inte helt klippa banden till vår historia, och vi behöver hitta sätt att underhålla och bevara istället för att riva det gamla. Det finns kommuner i Sverige som har olika fonder och stiftelser just för bevarande av kulturhistoriska värden, något Miljöpartiet år 2020 föreslog även i Nacka. När vår motion om detta behandlades 2022 så föreslogs det att kommunen skulle påbörja en utredning av kulturhistoriska värden i kommunens egna byggnader och att i samband med det se över lämpliga finansieringsalternativ bl.a. utifrån förslagen i vår motion. Det skulle vara intressant att få ta del av den uppföljningen.”

Ordförandes signatur	Justerandes signatur	Utdragsbestyrkande
----------------------	----------------------	--------------------